

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/31/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4206210185
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4206210185.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Halmešovej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Marty Polyákovej, v spore žalobcu: Rímskokatolícka cirkev Trnavská arcidiecéza, so sídlom Ulica Jána Hollého 10, 917 01 Trnava, Slovenská republika, IČO: 00 419 702, v konaní zastúpený: MAPLE & FISH s.r.o., so sídlom Dunajská 15/A, 811 08 Bratislava, IČO: 36 718 432, proti žalovanému: LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, o vydanie nehnuteľných vecí, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 6C/176/2006- 1546 zo dňa 19. novembra 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku II., ako aj vo výroku o trovách konania (III.) **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 13.09.2016 sa žalobca domáhal voči žalovanému vydania nehnuteľných vecí vedených Okresným úradom Komárno, katastrálnym odborom, v obci P. nad P., v katastrálnom území P. nad P., v katastri nehnuteľností v registri „C“ na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXX a na liste vlastníctva č. XXX spolu s dokumentáciou, ktorá k nim prislúcha. Žalobu odôvodnil tým, že jeho právny predchodca, Ostrihomské arcibiskupstvo bol výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. XXX pre k.ú. T.. Dňa 14.09.2005 vyzval žalovaného podľa zákona č. 161/2005 Z. z. na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam nachádzajúcim sa v k.ú. T., vedeným v pozemnoknižnej vložke č. XXX a na ich vydanie. O podanej výzve tiež upovedomil Odštepny závod Palárikovo, keďže predmetné nehnuteľnosti sa nachádzajú v rámci jeho územného obvodu. Vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam bolo odňaté bez náhrady úpravou pozemkového vlastníctva v zmysle pozemkových reforiem. O uvedenom svedčí zápis v pozemnoknižnej vložke č. XXX zo dňa 30.06.1948 a 01.04.1955. Svoj právny nárok na navrátenie vlastníctva oprel o ustanovenie § 3 ods. 1 písm. c), ods. 3, § 4 ods. 1, § 5 ods. 3 Zákona č. 161/2005 Z. z.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 6C/176/2006-946 zo dňa 11.09.2009 (v poradí prvým) žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca nepreukázal splnenie podmienok na vznik práva na vydanie nehnuteľností tiež z dôvodu, že žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný v konaní. Po odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 7Co/200/2009-1086 zo dňa 31.08.2011 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 6C/176/2006-946 zo dňa 11.09.2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodil, že výzva žalobcu v prejednávanej veci spĺňala náležitosti vyžadované zákonom a vecná legitimácia žalovaného bola daná.

3. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 6C/176/2006-1316 zo dňa 05.06.2014 pripustil, aby do konania ako žalovaný 2/ vstúpil Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdkova 36, Bratislava. Zároveň pripustil zmenu žaloby tak, že žalovaný 1/ (LESY Slovenskej republiky, štátny podnik) je povinný vydať žalobcovi nehnuteľné veci vedené Okresným úradom Komárno, katastrálnym odborom, v obci P. nad P., v katastrálnom území P. nad P., v katastri nehnuteľností v registri „C“ na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXX a že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne vydať žalobcovi nehnuteľné veci vedené Okresným úradom W., katastrálnym odborom, v obci P. nad P., v katastrálnom území P. nad P., v katastri nehnuteľností v registri „C“ na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXX spolu s dokumentáciou, ktorá k nim prislúcha. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.07.2014.

4. V priebehu konania žalobca podaním zo dňa 25.01.2016 vzal žalobu voči žalovanému 2/ späť. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 6C/176/2006-1379 zastavil konanie voči žalovanému 2/ o vydanie nehnuteľných vecí vedených Okresným úradom Komárno, katastrálnym odborom, v obci P. nad P., v katastrálnom území P. nad P., v katastri nehnuteľností v registri „C“ na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXX. Žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania nepriznal. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 09.10.2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/653-654/2016-1418 zo dňa 26.07.2017.

5.1 V poradí druhým - napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie v časti o vydanie a navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam a to parcele č. XXXX/X, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXXXX m² a parcele č. XXXX/X, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXX m², ktoré sú vedené Okresným úradom Komárno, katastrálnym odborom, v obci P. nad P., v katastrálnom území P. nad P., v katastri nehnuteľností v registri „C“ na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXX, a vydania príslušnej dokumentácie zastavil (výrok I.) Žalovaného zaviazal vydať a navrátiť žalobcovi vlastníctvo k nehnuteľnostiam: parcela č. XXXX/X, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXXXX m², parcela č. XXXX/X, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXXXX m², parcela č. XXXX, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXXX m², parcela č. XXXX/X, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXXXX m², parcela č. XXXX/X, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXXX m², parcela č. XXXX/X, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXXX m², vedené Okresným úradom W., katastrálnym odborom, v obci P. nad P., v katastrálnom území P. nad P., v katastri nehnuteľností v registri „C“ na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXX, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 43,12% (výrok III.).

5.2 Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1 písm. c), § 4 ods. 1, § 5 ods. 1,2,3 zákona č. 161/2005 Z.z. § 145 ods. 1 až 3, § 146 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie sa najskôr zaoberal právnym nástupníctvom rímskokatolíckej cirkvi k nehnuteľnostiam, ktoré sú zapísané v pozemknoknižnej vložke č. XXX a bol toho názoru, že z uvedeného zápisu vyplýva, že ako vlastník týchto nehnuteľností bola vedená Ostrihomská hlavná kapitula. Poukázal na to, že medzinárodnou zmluvou Modus vivendi, uzatvorenou dňa 17.12.1927 boli upravené vzťahy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou. Československá republika uznala, že len Svätá stolica má právo ohraničiť svoje diecézy a zaviazala sa, že žiadna časť Československej republiky nebude podriadená ordinárovi, ktorého sídlo je za hranicami Československej republiky, a že žiadna československá diecéza nebude presahovať štátne hranice. Zároveň prijali, že ustanovia dve nezávislé komisie na prípravu dohody o novom ohraničení a o dotáciách diecéz. V súlade s touto dohodou Svätá stolica apoštolskou konštitúciou „Ad ecclesiastici regiminis incrementum“ z 02.09.1937 určila obvody diecéz na území Československej republiky tak, aby sa tieto kryli so štátnymi hranicami. Touto apoštolskou konštitúciou bolo rozhodnuté aj o odčlenení Ostrihomskej arcidiecézy tak, že územie Ostrihomskej arcidiecézy, ležiace na území Československej republiky sa od nej odčlenilo, táto časť prešla na samostatnú cirkevnú jednotku - Trnavskú apoštolskú administratúru. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ako i prihladnuc na historické dokumenty, súd dospel k záveru, že Rímskokatolícka cirkev so sídlom na Slovensku bola na základe právného nástupníctva podľa územného princípu vlastníkom všetkých nehnuteľností, pôvodne zapísaných v pozemkových knihách na zahraničné cirkevné právne subjekty, a teda aj na Ostrihomsnú arcidiecézu (panstvo). Svoje vlastnícke právo však k týmto nehnuteľnostiam nemohla vykonávať, pretože na ne bola štátom uvalená dočasná správa a následne ich štát odňal cirkvi niektorým zo spôsobov uvedených v reštitučných zákonoch. Napokon apoštolskou konštitúciou „Qui divino“ pápeža Pavla VI. zo dňa 30.12.1997 bolo rozhodnuté o povýšení Trnavskej apoštolskej administratúry na Trnavskú arcidiecézu, ktorá bola premenovaná dekrétom kongregácie pre biskupov

z 01.03.2005 na Bratislavsko-trnavskú arcidiecézu, po ktorej má na základe konštitúcie Slovaciae sacrorum antistipes zo dňa 14.02.2008 právnu kontinuitu žalobca. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je nepochybné, že v období rozhodujúcom na uplatnenie nárokov podľa zákona bola Rímskokatolícka cirkev so sídlom na Slovensku na základe právneho nástupníctva podľa územného princípu vlastníkom všetkých nehnuteľností pôvodne zapísaných v pozemkových knihách na zahraničné právne subjekty, v danom prípade na Ostrihomskú arcidiecézu, resp. kapitolu. Preto súd prvej inštancie nemal pochybnosti o tom, že žalobca je osobou s právnou subjektivitou a oprávnenou osobou v zmysle § 2 ods. 2 cit. zákona č. 161/2005 Z. z.. Súd poukazuje aj na rozhodnutie NS SR č. 3Cdo 119/2002. Aj Krajský súd v Nitre vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. sp. zn. 8Co/145/2009-574 zo dňa 29.04.2010, sp. zn. 9Co/142/2009-622 zo dňa 20.05.2010, sp. zn. 25Co/75/09-807 zo dňa 17.3.2010, dospel k záveru, že žalobca je oprávnenou osobou podľa § 2 zákona č. 161/2005 Z. z..

5.3 Pri posudzovaní pasívnej legitímácie žalovaného (LESY Slovenskej republiky, štátny podnik) súd prvej inštancie poukázal na to, že pokiaľ zák. č. 161/2005 Z. z. ako lex specialis v § 4 ods. 1 označuje za povinnú osobu právnickú osobu, ktorá ku dňu účinnosti tohto zákona spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo nehnuteľnú vec drží, je vo svetle týchto konštatácií povinnou osobou práve žalovaný. Logickým ani gramatickým výkladom zákona totiž nemožno dospieť k záveru, že zákonodarca postavenie správcu alebo držiteľa nehnuteľných vecí vo vlastníctve štátu ako povinných osôb viazal len na uzatvorenie dohody o vydaní nehnuteľnej veci s oprávnenou osobou, kým v prípade uplatnia totožného nároku na súde by povinnou osobou bol štát ako vlastník reštituovaných nehnuteľností. Pre takýto výklad nielenže niet opory v žiadnom ustanovení zákona, ale tento by bol v rozpore i s účelom zákona.

5.4 K námietke žalovaného, že výzva žalobcu bola nejasná a neurčitá súd prvej inštancie uviedol, že z písomnej výzvy žalobcu zo dňa 05.09.2005 doručenej žalovanému dňa 14.9.2005 (čl. 52 spisu) vyplynulo, že sa domáha vydania a navrátenia vlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. úz. T. (teraz P. nad P.), ktoré špecifikoval v prílohe k tejto výzve, podľa ich zápisu v pozemnoknižnej vložke č. XXX, pričom označil identifikáciu parciel č. XXXX/XX zo dňa 15.08.2005, ako aj výpisom z LV č. XXX. Z identifikácie týchto parciel vyplýva, že sa jedná o nehnuteľnosti pôvodne vedené v pozemnoknižnej vložke č. XXX kat. úz. T. vytvorené z jednotlivých parciel a v súčasnej dobe zapísané ako parcely (vymenované vyššie) na liste vlastníctva č. XXX, vedené na vlastníka Slovenská republika, Lesy Slovenskej republiky š.p. Žalobca pri podávaní výzvy vychádzal zo zápisov pozemnoknižnej vložky č. XXX v k.ú. T., pričom posledný zápis bol vykonaný 01.04.1955, na základe ktorého bolo zavkladované vlastnícke právo v prospech Československého štátu - štátny majetok, národný podnik v Bajči (prídelová listina Čd. 134/55), ktorú výzvu doručil žalovanému dňa 14.09.2005, teda v zákonom stanovenej lehote, teda do 30.04.2006. Žalobca výzvou zo dňa 05.09.2005 uplatnil svoje právo včas, v zákonom stanovenej lehote do 30.4.2006, pričom nebol sporný ani predmet, ktorého sa žalobca domáhal. Súd dodal, že žalobca v zákonom stanovenej lehote uviedol aj dôvod, podľa ktorého si uplatňuje svoj reštitučný nárok. V písomnej výzve označil tento dôvod § 3 ods. 1 písm. c), keď k odňatiu vlastníctva došlo postupom podľa zák. č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy. Nebolo preto sporné, aké právo si žalobca u žalovaného uplatnil, ku ktorým nehnuteľným veciam a ani dôvod, na základe ktorého tak učinil. Zvlášť za situácie, keď žalobca k písomnej výzve doložil i pozemnoknižnú vložku č. XXX kat. úz. T., identifikáciu parciel a list vlastníctva č. XXX kat. úz. P. nad P.. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že tieto listiny boli zaslané odštepnému závodu L. ako organizačnej zložke žalovaného, keďže v ich postavení nejde o dva rôzne samostatné subjekty prichádzajúce do úvahy ako povinné osoby. Následná činnosť žalovaného, ktorý na výzvu žalobcu reagoval viacerými písomnými podaniami len potvrdzuje, že uvedené listiny sa do sféry žalovaného i skutočne dostali.

5.5 V neposlednom rade sa súd prvej inštancie zaoberal aj existenciou žalobcom tvrdeného dôvodu navrátenia vlastníctva upraveného § 3 ods. 1 písm. c/ zák. č. 161/2005 Z. z. a to, či vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam prešlo do vlastníctva štátu odňatím bez náhrady postupom podľa zák. č. 142/1947 Sb. o revízii prvej pozemkovej reformy v rozhodnom období, t. j. od 8. 5. 1945 do 1. 1. 1990. Súd sa nestotožnil s názorom žalovaného, že k prechodu vlastníctva na štát došlo podľa nariadenia vlády č. 104/1945 Sb. n. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa. Poukázal na skutočnosť, že v danom prípade z Prídelovej listiny Okresného národného výboru v Hurbanove zo dňa 15. 3. 1955 vyplýva, že táto sa vydáva pre Československý štát - Štátny majetok, n. p. v Bajči - operatívna správa po vykonanom prídelovom konaní podľa nar. vlády č. 104/1945 Sb. n. SNR a týka sa nehnuteľností v kat. úz. T. špecifikovaných parcelnými číslami, ktorých bývalým vlastníkom bolo Ostrihomské arcibiskupstvo. Následne na základe tejto prídelovej listiny bol prevedený pod č.d. XXX i vklad vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam, zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. XXX kat. úz. T. titulom prídelu pre Československý štát. Zároveň

však zápis v uvedenej pozemnoknižnej vložke zo dňa 30. júna 1948 pod č.d. XXX p.reukazuje, že pred zavkladovaním vlastníckeho práva štátu podľa návrhu a oznámenia Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zo dňa 25. júna 1948 č. B-1767/1948-I/D bola vykonaná poznámka zamýšľaného prevzatia nehnuteľností povereníctvom a že tieto sú predmetom revízie podľa zák. č. 142/1947 Sb. Takýto postup (poznámka o zamýšľanom prevzatí) vlastne znamenal už realizáciu prvej fázy právneho prevzatia nehnuteľností štátom, pričom tak štát mohol urobiť len v intenciách zák. č. 142/1947 Sb. o revízii prvej pozemkovej reformy v spojení s primeraným použitím ustanovení záborového zákona a zákona náhradového. Bolo však vylúčené takto postupovať v intenciách nariadenia vlády č. 104/1945 Sb. Pokiaľ následne i Okresný národný výbor v Hurbanove rozhodol o prídelení nehnuteľností vydaním prídellovej listiny, mohol tak urobiť týmto spôsobom a v rámci jemu prináležiacich oprávnení opätovne len podľa zák. č. 142/1947 Sb., a nie podľa nariadenia vlády č. 104/1945 Sb. n. SNR. Z uvedeného vyplynul záver, že nehnuteľné veci, ktorých navrátenie vlastníctva sa žalobca domáha, prešli do vlastníctva štátu práve postupom podľa zák. č. 142/1947 Sb. o revízii prvej pozemkovej reformy. Za situácie, že žalovaný v konaní neposkytol žiadny právne relevantný dôkaz opaku tvrdenia žalobcu, že k odňatiu nehnuteľností došlo bez náhrady, hoci ho v tomto smere zaťažovala dôkazná povinnosť, považoval súd žalobu žalobcu za dôvodnú. Žalobca totiž v konaní preukázal i okolnosť, že sporné nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu v rozhodnom období spôsobom uvedeným v § 3 ods. 1 písm. c/ zák. č. 161/2005 Z. z..

5.6 Pokiaľ ide o čiastočné späťvzatie žaloby, súd prvej inštancie konanie uznesením č. k. 6C/176/2006-1379 zo dňa 18.04.2016 zastavil len voči žalovanému 2/ (Slovenský pozemkový fond), bolo podľa názoru súdu potrebné konanie v časti o vydanie a navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam a to parcele č. 4759/4, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere 57788 m² a parcele č. XXXX/X, druh pozemku: lesné pozemky, o výmere XXX m², ktoré sú vedené Okresným úradom W., katastrálnym odborom, v obci P. nad P., v katastrálnom území P. nad P., v katastri nehnuteľností v registri „C“ na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXX, zastaviť aj voči žalovanému 1/ (LESY Slovenskej republiky, štátny podnik). Preto súd prvej inštancie, postupujúc podľa § 145 ods. 2 a § 146 ods. 1 CSP, rozhodol tak, ako je uvedené v prvom výroku rozsudku.

5.7 O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1, ods. 2, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému vydania a navrátenia nehnuteľných vecí, pričom predmetom konania bolo vydanie a navrátenie nehnuteľností o veľkosti výmery spolu 205.663 m², čo predstavuje 100%. Súd konanie v časti o vydanie a navrátenie nehnuteľností o veľkosti výmery 58.495 m² zastavil a zavinenie zastavenia pričítal žalobcovi, keďže žalobca vzal žalobu v tejto časti späť z dôvodu, že nárok na vydanie a navrátenie vlastníckeho práva k parcelám CKN č. 4759/4 a 4811/5 pôvodne vedenými na LV č. XXX boli predmetom samostatného konania na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 9C/172/2006 a uvedené nemožno pričítať na vrub zodpovednosti žalovaného. Súd žalovanému uložil povinnosť vydať a navrátiť žalobcovi nehnuteľností o veľkosti výmery 147.168 m². Z uvedeného vyplynulo, že hrubý procesný úspech žalobcu predstavoval 71,56 % (výmera 147.168 m²) a hrubý procesný úspech žalovaného, tzn. neúspech žalobcu, z dôvodu zastavenia konania v tejto časti, predstavoval 28,44 % (výmera 58.495 m²). Čistý úspech žalobcu preto v konaní predstavoval 43,12 % (71,56 % - 28,44 %), čo v konečnom dôsledku znamená právo žalobcu voči žalovanému na náhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 43,12 %.

6.1 Rozsudok súdu prvej inštancie napadol odvolaním v zákonnej lehote žalovaný, a to voči vyhovujúcemu výroku II. a výroku III. o trovách konania. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne. Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nepostupoval podľa ust. CSP, pretože riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie v časti aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, v časti tvrdenia o neexistencii reštitučného dôvodu v nadväznosti na prezumpciu správnosti prídellovej listiny, čoho dôsledkom je arbitrárný a nezákonný rozsudok.

6.2 Žalovaný poukázal na to, že z odôvodnenia rozsudku nie je predovšetkým zrejmé na základe čoho dospel súd prvej inštancie k záveru, že Modus vivendi preukazuje aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu a právne nástupníctvo žalobcu po Ostrihomskej kapitule, keďže žalovaný opakovane uviedol, že v texte Modus vivendi sa nenachádza žiadne ustanovenie o právnom nástupníctve po Ostrihomskej kapitule. Modus vivendi nie je medzinárodnou zmluvou, nakoľko Modus vivendi je výsledkom procesu výmeny nót medzi československou vládou a Svätou Stolicou. Okrem vyššie uvedeného žalovaný v konaní poukazoval i na to, že Žalobca si odvodzuje svoje právne nástupníctvo po právne existujúcom subjekte, ktorý doposiaľ právne nezanikol, čo žalovaný preukázal listinnými dôkazmi (najmä listami jeho Eminencie Kardinála, Ostrihom- budapešianskeho arcibiskupa: Dr. Péter Q.), ktorými sa však súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku rovnako nezaoberal.

6.3 Pokiaľ ide o odôvodnenie v časti prezumpcie správnosti Prídelovej listiny žalovaný poukázal na skutočnosť, že z Prídelovej listiny vyplýva, že prídelové konanie sa uskutočnilo na základe Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Zb. o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa, z čoho nepochybne vyplýva, že k prechodu vlastníckeho práva na štát nedošlo na základe reštitučných dôvodov v zmysle ust. § 3 ods. 1 Reštitučného zákona, ale na základe Nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. Žalovaný v konaní poukazoval na skutočnosť, že Prídelová listina zapísaná pod B9 na PKV č. XXX, k.ú.: T. je rozhodnutím správneho orgánu, ktoré je verejnou listinou a ktorého správnosť nie je konajúci súd oprávnený v tomto konaní preskúmať. Z tohto dôvodu namietal, že súd prvej inštancie nedal žiadnu odpoveď na opakovane žalovaným namietanú prezumpciu správnosti Prídelovej listiny, ktorá smerovala k nemožnosti prieskumu predmetnej Prídelovej listiny všeobecným súdom. Z uvedeného dôvodu zo strany súdu prvej inštancie došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu, keď v súvislosti s Prídelovou listinou súd prvej inštancie nevychádzal z prezumpcie správnosti tohto správneho aktu. Ak mal súd pri rozhodovaní za to, že sa v danom prípade nemôže aplikovať prezumpcia správnosti, tak podľa názoru žalovaného ide o nesprávne právne posúdenie. V tomto smere poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR spis. Zn. 4Sžr/98/2014 zo dňa 01.04.2015, sp.zn. 2MCdo/10/2013 zo dňa 27.05.2014, uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 10.08.2015, č.k. II. ÚS 562/2015-23. Záverom uviedol, že s poukazom na prezumpciu správnosti Prídelovej listiny, je potrebné bez ďalšieho dospieť k záveru, že štát nadobudol vlastnícke právo k predmetu sporu na základe iných skutočností ako sú predpokladané reštitučným zákonom, tzn. nie spôsobom uvedeným v ust. § 3 ods. 1 písm. c) Reštitučného zákona, ako nesprávne konštatoval súd prvej inštancie.

7.1 Žalobca k odvolaniu žalovaného vo svojom vyjadrení uviedol, že sa nestotožňuje s odvolaním žalovaného, považuje ho za účelové, nedôvodné. K údajnému nedostatočnému odôvodneniu rozsudku v časti aktívnej vecnej legitímácie poukázal na body 5, 14 a 17 odôvodnenia rozsudku. Následne v bode 32. odôvodnenia rozsudku súd podrobne odôvodňuje právne nástupníctvo žalobcu po Ostrihomskej hlavne kapitule s poukazom na ustálenú súdnu prax v tejto otázke. Listy od budapeštianskeho arcibiskupa Dr. Petra Q. predstavujú len názor maďarského predstaviteľa cirkvi k historickému vývoju po prvej svetovej vojne na území Slovenska, ktorý žalovaným predložené listy nemajú žiadnu právnu silu ani relevanciu a v žiadnom prípade nie je spôsobilé spochybniť právoplatné právne dokumenty, ktorými bolo jednoznačne preukázané právne nástupníctvo žalobcu v predmetnej veci. Zdôraznil, že otázka právneho nástupníctva žalobcu po Ostrihomskej arcidiecéze je judikatórne ustálená najvyššou súdnou autoritou, napr. rozhodnutia NS SR sp.zn. 3Cdo/119/2002, sp.zn. 3Cdo/200/2010, sp.zn. 2Cdo/208/2009 a sp.zn. 4Cdo/250/2010.

7.2 K údajnému nedostatočnému odôvodneniu rozsudku v časti prezumpcie správnosti prídelovej listiny žalobca zastal názor, že súd prvej inštancie sa detailne zaoberal existenciou reštitučného dôvodu, osobitne predloženou prídelovou listinou, a to najmä v bode 17. rozsudku, v ktorom konkrétne popisuje námietku žalovaného o prezumpcií správnosti prídelovej listiny a v bodoch 45., 48., 51., 52. a 53. rozsudku odôvodňuje svoje závery. Žalobca uviedol, že v predmetnej veci súd prihliadol na rozhodnutie - prídelovú listinu Okresného národného výboru v Hurbanove zo dňa 15.03.1955, na jej účinky a vysporiadal sa s ňou tak, že dospel k záveru o nesprávnom označení v nej uvedeného právneho predpisu (ktorý sa ani nemohol vzťahovať na danú vec), čo bolo zároveň v danej dobe bežné. Poznamenal, že právne účinky prídelovej listiny na účely reštitučného konania nie sú spochybňované, ale odôvodnenie, konkrétne citovaný odkaz na právny predpis bol dokazovaním vyvrátený. Dôkaz o opaku nemožno vylúčiť, keď je z prídelovej listiny zrejmé, že tam uvedené ustanovenie právneho predpisu odôvodňujúce prevod vlastníctva z cirkvi na štát je nesprávne a nesúladne s právnymi predpismi. Dodal, že rozhodnutie súdu je správne a súladné aj s aplikačnou praxou súdov SR v obdobných otázkach, ktoré zastávajú rovnaký výklad a záver o existencii reštitučného dôvodu v zmysle ust. § 3 ods. 1 Reštitučného zákona (napr. rozhodnutie NS SR sp.zn. 2Cdo/208/2009, rozhodnutia KS NR sp.zn. 5Co/168/2012, 25Co/215/2012, 25Co/459/2015). Žalovaný tiež namietal, že súd nesprávne právne posúdil otázku prezumpcie správnosti správneho aktu. Podľa názoru žalobcu, prezumpciu správnosti správneho aktu nemožno striktno formalisticky uplatňovať tak, ako uvádza žalovaný, osobitne nie v reštitučnom konaní v neprospech oprávnenej osoby, čím by došlo k zmareniu účelu reštitučného zákona. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú judikatúru ohľadom výkladu reštitučných predpisov (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 Cdo 48/2009). Záverom uviedol, že súd prvej inštancie správne právne posúdil otázku prídelovej listiny a zápisov v PK vložke, niet pochýb o tom, že nehnuteľnosti boli v minulom režime predchodcovi žalobcu násilne odňaté bez náhrady a že v danom prípade predmetné nehnuteľnosti prešli na štát v zmysle zákona č. 142/47 Sb. Navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

8. Žalovaný k vyjadreniu žalobcu opätovne v časti aktívnej legitímácie žalobcu uviedol, že súd prvej inštancie opomenul čo i len spomenúť okrem listov od budapeštianskeho arcibiskupa Dr. Petra Q. aj ďalšie dôkazy, či argumenty, ako napríklad PKV č. XXXX, k. ú. O. B., z ktorej vyplýva, že ešte dňa 11.08.1950 bolo vložené vlastnícke právo v prospech Ostrihomskej kapituly, tzn. ešte v roku 1950 nebol subjektom intabulácie ako ani žalobca tak ani iná cirkevná právnická osoba ako právny nástupca po Ostrihome. K nedostatočnému odôvodneniu v časti prezumpcie správnosti Prídelovej listiny zdôraznil, že jeho námietka smerovala k absencii odpovede súdu na žalovaným opakovane vznesenú námietku prezumpcie správnosti Prídelovej listiny, ktorá odôvodňovala nemožnosť prieskumu predmetnej Prídelovej listiny všeobecným súdom.

9. Žalobca k námietkam uvedeným v duplike žalovaného uviedol, že pozemkovo-knižnou vložkou a zápismi v nej sa okresný súd podrobne zaoberal, pričom relevantnou je PKV č. XXX pre k. ú. T.. Navyše v konaní nebolo sporné, že pôvodným vlastníkom bola Ostrihomska kapitula, čo žalobca ani nenamietal a zároveň v konaní bolo jednoznačne preukázané, že oprávneným subjektom po tomto vlastníkovi s titulom nástupníctva vo vzťahu k žalovaným nehnuteľnostiam je žalobca. Tiež zotrval na tom, že rozsiahle odôvodnenie rozsudku týkajúce sa prídelovej listiny, okrem toho že odpovedá na viacero ostatných námietok žalovaného, prakticky rieši aj prezumpciu správnosti prídelovej listiny. V plnom rozsahu sa pridrižiava vyjadrenia žalobcu k odvolaniu zo dňa 24.01.2020, ako aj všetkých predošlých vyjadrení. Zotrval na tom, že odvolanie žalovaného je účelové a neopodstatnené.

10. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil v napadnutom vyhovujúcom výroku (II.), ako aj vo výroku o trovách konania (III.).

11. Zároveň odvolací súd aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd po prejednaní veci konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol správne na podklade skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil.

12. Žalovaný ako prvý odvolací dôvod namietal nepreskúmateľnosť a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie obsahuje skutkové zistenia, právne normy aplikované súdom prvej inštancie a právne posúdenie, pre ktoré nemožno konštatovať jeho arbitrárnosť alebo nepreskúmateľnosť rozsudku, prípadne vadu konania majúcu za následok odňatie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd dodáva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Odvolací súd v danej právnej veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní v danej právnej veci riadil vyššie uvedenými zásadami právneho štátu. Právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutia súdu boli zdôvodnené a presvedčivé. Prihliadajúc na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie (v napadnutej vyhovujúcej časti týkajúcej sa povinnosti žalovaného v 2. rade) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozsudku v zmysle § 220 CSP a preto ho možno považovať z pohľadu vyššie uvedeného za preskúmateľné v takej miere, že nedošlo k porušeniu práva strán sporu na spravodlivý proces, keď súd prvej inštancie dal odpoveď na tie otázky nastolené sporovými stranami, ktoré mali pre vec podstatný význam, ktorá odpoveď dostatočne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby súd zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu, teda obsahuje stručné a jasné objasnenie skutkového a právneho

základu súdneho rozhodnutia, teda odôvodnenie dáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

13. Účelom zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam, bola opakovane náprava krívd spáchaných v minulosti samotnou štátnou mocou, preto orgány štátu sú pri aplikácii a interpretácii tohto predpisu povinné postupovať v súlade so zákonnými záujmami subjektov, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. K splneniu jeho účelu a cieľa je preto nutné, aby súdy interpretovali tento predpis vo vzťahu k oprávneným osobám čo najústretivejšie v duchu snahy o zmiernenie niektorých majetkových krívd, v dôsledku ktorých k prechodu majetku došlo (porovnaj k tomu napr. aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 247/2009 z 28. septembra 2010).

14. Žalovaný spochybňoval aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku poukázal na rozsiahlu judikatúru súdov v tejto oblasti a správne uzavrel, že aktívna legitímácia žalobcu v tomto konaní je daná. Žalovaný v odvolaní poukazoval na listy kardinála jeho Eminencie Kardinála, Primáša a Ostrihom- budapeštianskeho arcibiskupa Dr. Petra Q. zo dňa 31.03.2008 a zo dňa 10.02.2011. V tomto smere sa odvolací súd stotožnil s tvrdením žalobcu, že uvedené listy nemôžu spochybníť aktívnu legitímáciu žalobcu v konaní. Zásadný význam pre posúdenie právneho nástupníctva žalobcu majú práve apoštolské konštitúcie, vrátane potvrdenia Štátneho sekretariátu Svätej Stolice - Oddelenie pre vzťahy so štátmi zo dňa 01.10.2011 číslo 3981/11/RS v spojení s Modus Vivendi. Pápežskou konštitúciou slovenskosti z 30. 12. 1977 bola na základe konštitúcií "Praescriptionum sacrosancti" a "Qui divino" zriadená samostatná Slovenská provincia a na základe týchto konštitúcií boli zosúladené hranice cirkevnej jurisdikcie štátnym hraniciam, pričom farnosti, predovšetkým na juhu Slovenska, patriace do pôsobnosti Ostrihomskej arcidiecézy sa stali súčasťou diecéz v rámci Slovenskej provincie. Takto došlo k úprave a zosúladeniu diecéz a nástupníctvu právnemu k cirkevnému majetku na území Slovenskej republiky, keď právnym nástupcom vo vlastníctve všetkých nehnuteľností Rímskokatolíckej cirkvi, ktoré sú zapísané pozemnoknižne na zahraničné právne subjekty a nachádzajú sa na území Slovenskej republiky je príslušné biskupstvo, na území ktorého sa nehnuteľnosti nachádzajú. Ako už bolo uvedené, sú známe mnohé súdne rozhodnutia, ktorými bolo potvrdené nástupníctvo žalobcu po Ostrihomskom arcibiskupstve (napr. rozhodnutie ÚS SR zo dňa 25.05.2011 č.k. IV. ÚS/216/2011 - 36, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 119/2002, rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Cdo 250/2010, uznesenie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 142/2009, uznesenie ÚS SR sp. zn. III ÚS 373/2012), preto odvolací nebude opakovať známe skutočnosti vyplývajúce z uvedených rozhodnutí a nemá dôvod ani odkloniť sa od ustálenej judikatúry týkajúcej sa aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

15.1 Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nepreukázania reštitučného dôvodu aj túto považoval odvolací súd za nedôvodnú. Žalovaný poukazoval na to, že prídelové konanie sa uskutočnilo na základe Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Zb. o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa, z čoho nepochybne vyplýva, že k prechodu vlastníckeho práva na štát nedošlo na základe reštitučných dôvodov v zmysle ust. § 3 ods. 1 Reštitučného zákona.

15.2 V predmetnej veci z pkn. vložky č. XXX aj podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že predmetné nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu z dôvodu uvedeného v § 3 ods. 1 písm. c/ zákona odňatím bez náhrady v zmysle zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy, kde ako vlastníak nehnuteľností bolo vedené Ostrihomské arcibiskupstvo. Pod poradovým číslom X. sa nachádza zápis podľa Čd 809 z 30. júna 1948, z ktorého vyplýva, že podľa návrhu a oznámenia Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zo dňa 25. júna 1948 čj. B- 1767/48-I/D a podľa ustanovení zákona č. 142/1947 Sb. v znení zákona č. 44/1948 Sb. a vl. nar. č. 1/1948 Sb. v znení vl. nar. č. 90/1948 Sb., ako aj v zmysle § 2 a nasl. zákona č. 329/1920 Sb. v znení zákona č. 220/1922 Sb. poznamenáva sa, že nehnuteľnosti Povereníctvo pôdohospodárstva zamýšľa prevziať a nehnuteľnosti sú predmetom revízie podľa zákona č. 142/1947 Sb. v znení zákona č. 44/1948. Pod poradovým č. X sa nachádza zápis zo dňa 1. apríla 1955 Čd 134, v zmysle ktorého podľa prídelovej listiny Okresného národného výboru v Hurbanove zo dňa 15. marca 1955 bolo vložené vlastnícke právo titulom prídelu pre Československý štát - štátny majetok, národný podnik v Bajči v celosti. Aj keď z prídelovej listiny Okresného národného výboru v Hurbanove zo dňa 15.03.1955 vyplýva, že táto sa vydáva pre Československý štát - štátny majetok n.p. v Bajči operatívna správa po vykonanom prídelovom konaní podľa nariadenia vlády č. 104/1945 Zb., z obsahu tohto právneho predpisu je zrejmé, že k odňatiu vlastníckeho práva bývalému vlastníkovi Ostrihomská hlavná kapitula nemohlo dôjsť na základe nariadenia vlády č. 104/1945 Zb. V

samotnej prídelovej listine je pritom uvedené nar. č. 104/1945 Zb., ako aj zákon č. 142/1947 Zb., ktorý je síce prečiarknutý, je však zrejmé, že prídelové listiny boli na základe jedného listinného formuláru vydávané podľa dvoch rôznych právnych predpisov. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že došlo k pochybeniu v označení právneho predpisu, na základe ktorého bola vydaná predmetná prídelová listina. O tom svedčí aj samotný zápis v pkn vložke č. XXX zo dňa 30. 06. 1948 pod čd. 809, že podľa návrhu a oznámenia Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zo dňa 25. 06. 1948 pod č. 1767/48-I/D bola vykonaná poznámka zamýšľaného prevzatia nehnuteľností povereníctvom a že tieto sú predmetom revízie podľa zákona č. 142/1947 Zb. Súd prvej inštancie preto dospel k správne mu záveru, že nehnuteľné veci, ktorých navrátenia vlastníctva sa žalobca domáha, prešli do vlastníctva štátu práve postupom podľa zák. č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy. Odvolací súd považoval za preukázané, že sporné nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu v rozhodnom období spôsobom uvedeným v § 3 ods. 1 písm. c/ Zákona č. 161/2005.

15.3 K námietke žalovaného, že prídelová listina zapísaná pod B9 na PKV č. XXX, k.ú.: T. je rozhodnutím správneho orgánu, ktoré je verejnou listinou a ktorého správnosť nie je konajúci súd oprávnený preskúmať, odvolací súd uvádza, že v danom prípade sa nespochybňuje samotná prídelová listina, ktorá má všetky potrebné náležitosti, teda bola vydaná Okresným národným výborom v Hurbanove dňa 15.03.1955, sú v nej presne špecifikované nehnuteľnosti (parcely) bývalého vlastníka Ostrihomskej hlavnej kapituly, ktoré boli vydané pre Československý štát- Štátny majetok n.p. v Bajči. Evidentným pochybením pri jej vydávaní je len uvedenie nesprávneho právneho predpisu, na základe ktorého bola prídelová listina vydaná, teda zákona č. 104/45 Zb. o konfiškovaní a urýchlenom rozdelení poľnohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov Slovenského národa, ktorý sa evidentne nemôže týkať vlastníctva Ostrihomskej hlavnej kapituly. Odvolací súd dodáva, že aj v tomto konkrétnom prípade postupovať pri aplikácii reštitučného zákona príliš formalisticky by mohlo znamenať dokonca zmarenie účelu, pre ktorý bol tento zákon prijatý, teda vždy treba brať do úvahy zmysel a účel tohto zákona.

16. Z vyššie uvedených podstatných dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku II., ako aj vo výroku o trovách konania (III.) potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP.

17. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania strán sporu odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 CSP a § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech, priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

18. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).